

KURU OTLARIN KOKUSU

Giorgio Bassani (Bologna, 1916-Roma, 2000) İtalyan şair, romancı, senaryo yazarı ve çevirmen. Varlıklı Ferrara Yahudilerinden bir ailenin üç evladından ilkidir. Çocukluğunu ve ilköğrenimini Ferrara'da geçirdi. Bologna Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden 1939'da mezun olmayı başardı. Ancak ertesi yıl, savaş başlamışken yayımlanan ilk yapıtı *Una città di pianura*'ya [Bir ova kenti] kendi adını koyamadı. O arada resmî okullara gitmeleri yasaklanan Yahudi öğrencilere özel İtalyanca ve tarih öğretmeni olarak çalışmaya başlamışken, 1943'te faşizme karşı gizli siyasal etkinliklerinden ötürü tutuklanarak birkaç ay süreyle hapsedildi. Ecelin elinden kıl payı kurtulup özgürlüğüne kavuştuktan sonra hayatının yeni bir dönemi başladı. Evlendi, Ferrara'dan uzaklaştı, kısa bir süre Floransa'da kaldıktan sonra, ordularıyla yarımadaya çıkarma yapan müttefiklerin zaferi üzerine Roma'ya yerleşti, ömrünün sonuna değin orada etkin bir aydın ve yazar olarak çeşitli çalışmalar yaptı. 1944 ve 1947'de şiirleri, 1953'te *Passaggiata prima di cena* [Akşam yemeğinden önce gezinti], 1955'te *Gli ultimi anni di Clelia Trotti* [Clelia Trotti'nin son yılları] romanları yayımlandı; İtalya'nın savaş sonrası kültürüne büyük katkıları olan ünlü *Botteghe Oscure* dergisinin yayın yönetmenliğini üstlendi, aralarında Antonioni de bulunan yönetmenlerin filmlerinin senaryolarında çalıştı. 1955'te İtalya'nın tarihsel ve kültürel mirasını korumayı amaçlayan "Italia Nostra" derneğini kurdu, ertesi yıl yayımladığı *Cinque storie ferraresi* [Beş Ferrara öyküsü] ile Strega Ödülü'nü kazandı. 1957'de "Silvio D'Amico Ulusal Dram Sanatı Akademisi"nde on yıl sürdüreceği tiyatro tarihi hocasına başladı. 1958'de sonradan Ferrara Çevrimi'nde yer alacak ve beyazperdeye aktarılacak olan *Gli occhiali d'oro* [Altın gözlük] romanı yayımlandı. Bassani o arada İtalya'nın önde gelen Feltrinelli Yayınevi'nin danışmanlığını ve yayın yönetmenliğini yapmakta, yanı sıra ülkenin en nitelikli dergi ve gazetelerinde yazıları basılmaktadır. 1962'de *Finzi Contini'lerin Bahçesi* ile yazarlığının doruk noktasına erişti. Büyük beğeni toplayan roman 1971'de Vittorio de Sica'nın yönetiminde beyazperdeye aktarıldı. Film, ülkesinde Davide di Donatello, Berlin'de Altun Ayı ödüllerini, ertesi yıl da ABD'de Yabancı Film Oscarı'nı almışsa da, Bassani –beğendiği, ancak kitapta yer almaksızın eklenen son sahneler dışında– çekinceli karşıladı, mesafesini hep korudu. Daha sonraki yıllarda Bassani yurtdışında, özellikle de Fransa'da ün kazandı, 1971'de Légion d'Honneur nişanına layık görüldü. Bazı ABD ve Kanada üniversitelerinde dersler verdi. 1968'de Campiello, 1987'de Pirandello ödüllerinden sonra, 1992'de Feltrinelli Ödülü ile bütün uğraşı değerlendirildi.

Yelda Gürlek (15 Eylül 1967, Ankara) Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi İtalyan Dili ve Edebiyatı bölümünden mezun oldu. ODTÜ, Yeditepe ve Bahçeşehir üniversitelerinde okutman olarak İtalyanca dersleri, Galileo Galilei ve IMI İtalyan liselerinde ayrıca İtalyan Edebiyatı dersleri verdi. Dino Buzzati, Giorgio Bassani, Umberto Eco, Niccolò Ammaniti, Stefano D'Anna, Sveva Casati Modignani, Maria Venturi, Gianni Rodari ve Guido Sgardoli'nin kitaplarını İtalyancadan Türkçeye çevirdi.

Giorgio Bassani'nin
YKY'deki kitapları

Finzi-Contini'lerin Bahçesi (2015)
Altın Gözlük (2016)
Kapının Ardında (2016)
Balıkçıl (2017)
Kuru Otların Kokusu (2018)
Surların İçinde (2018)

GIORGIO BASSANI

Kuru Otların Kokusu

Öykü

Çeviren
Yelda Gürlek

YAPI KREDİ YAYINLARI

İçindekiler

İki peri masalı

1 • 7

2 • 12

Bruno Lattes'e dair başka bilgiler

1 • 17

2 • 23

3 • 28

Ravenna • 36

Les neige d'antan

1 • 43

2 • 49

Masallar ve meseller

1 • 58

2 • 62

3 • 71

Orada, koridorun sonunda • 76

İki peri masalı

1

Yıllar yıllar önce, ben henüz küçük bir çocukken Ferrara'da zavallı, aptal, geçkin hatta çirkin bile sayılmayan –doğrusu ne iştah kabartacak kadar güzeldi ne de görmezden gelinecek kadar çirkin– genç bir Yahudi hanım yaşardı ve ne tuhaf ki ailesi ona henüz bir koca bulamamıştı. Tuhaf değil mi? Hem de çok tuhaf. Bu, bizim Yahudi Cemaati'nde o dönem için bütünüyle istisnai bir durumdu. Her zaman olduğu gibi, akrabalık ve eş dost ilişkileri, hatta başta A.D.E.'deki* hanımların toplantıları, tabii Mazzini Sokağı'ndaki İbadethane'ye bağlı bazı mekânlarda ya da Vignatagliata Sokağı'ndaki Musevi çocuk yuvasının giriş salonunda, etten duvar örercesine yan yana oturan ve fısıltıları uğultuya dönüşen, hali vakti yerinde çok sayıda kadının katılımıyla gerçekleşen *Purim*** Bayramı kutlamaları ve buna mukabil Emilia-Romagna ve Veneto gibi yakın bölge kentlerindeki meslektaşlarına yazması için ricada bulunulan saygıdeğer hahambaşı Castelfranco'nun mektupları bile bu amaca gayet güzel hizmet edebilirdi: Böylece sağdan soldan, uygun zamanda bir damat adayı, önünde sonunda ortaya çıkardı. Asla ümitsizliğe kapılacak bir durum yoktu. Bir damat imal etmekte, onu görmekte, ona kendini göstermekte ve hemen hemen her zaman meseleyi neticeye kavuşturmakta piyasa yetmediğinde, mutlaka bir Lohengrin*** uzaktan çıkagelir.

1934 yılında Egle Levi-Minzi otuz üç yaşından gün alıyordu. Neden evde kalmış olduğunu kesin olarak söyleyebilmem zor. Yaşlı başlı ve oldukça varlıklı bir anne babanın tek çocuğu; on-

* Associazione delle Donne Ebree d'Italia: İtalyan Yahudi Kadınlar Derneği. (ç. n.)

** Purim (İbranice: Kura): Pers İmparatorluğu'nda yaşayan Yahudilerin, Haman'ın onları öldürme planından kurtuluşunun anısına kutlanan bir bayram. (ç. n.)

***19. yüzyıl Alman bestecisi Richard Wagner tarafından bestelenmiş eserini başkahrmanı, gizemli şövalye. (ç. n.)

larla birlikte yaşar ve onlarla birlikte sabah akşam belli saatlerde şehir merkezinin sokaklarında her daim dolaşırdı (ayrılmaz bir üçlü oluşturmaktaydılar ve bu durum, bütün kentte bilinen adeta bir atasözüne dönüşmüştü): Tek bildiğim, anne babasının damat arayışıyla etrafa bakmaya başladıklarında en büyük direnişin ondan, yani söz konusu prenses kızlarından gelmiş olmasıydı. Bu duruma olumsuz bakması muhtemelen biraz çocuksuluk ve bakirelik heyecanı ile, biraz da yaşlı annesine ve ihtiyar babasına fazlaca düşkün olmasıyla alakalıydı. Bundan başka, belki, ilköğrenlik yıllarının o çılgın dönemlerinde –bunu hatırlatmakta fayda var, bunlar bazı açılardan bizimkiyle benzeşen, Po Vadisi'ndeki o rezil gruplaşmaların olduğu zamanlar– onu etkilemiş gizli bir telkinle, sonraki yıllarda farklı erkek tiplerine yönelmesini engellemiş olan bazı şiddetli sahnelerle alakalı olabilirdi... Öyle ya da böyle, Egle Levi-Minzi artık karar verme aşamasına gelmişti; bu olmaz, o da olmaz, şu hiç olmaz, Tanrı aşkına o hiç olmaz, bunun olması söz konusu bile değil. Kenarları bir parça sarkmış, kederli büyük ağzın bir bükülüğü, hüzünle bakan, nemli kahverengi Sefarad gözlerin üzerine seyrek kirpikli gözkapakların hafif bir sıkıklıkla indirilişi: Ve işte son talibi de sayıları giderek artan reddedilenler listesinin sonuna eklenir.

• • •

1935 yılının neredeyse ortalarında, tahminimce o yılın haziran ayında Bologna, Ravenna, Mantova, Rovigo Padova ya da Venedik'ten değil de, çok uzaklardan gelen bir talibi bambaşka bir törenle kabul etmeye mecbur kaldı. Bu kişi bir Rus'tu, daha doğrusu Ukraynalı'ydı. O da artık genç sayılmayan bir ana babanın oğluydu ve yirmi yedi yaşındaydı. Adı Yuri'ydi: Yuri Roststein.

Odessalı küçük ailesi Ferrara'ya önceki yılın yazında gelmişti. Trieste treninden indiklerinde istasyonun hemen karşısındaki, ilk gördükleri derme çatma otele yerleşmişlerdi. Kipur'dan* önce, Vittoria Sokağı'ndaki Yahudi Cemaati'ne ait eskiden kalma bir mi-

* Yahudiler için yılın en kutsal ve dinî ağırlığa sahip günü. Günün ana temaları kefaret ve tövbedir. (ç. n.)

safirhanenin küçük dairesinde tabii ki bilabedel kalıyorlardı. İltica talebinde bulunmuş ve bunu elde etmişlerdi. Ayrıca babası, ibadet esaslarını ve İbranice yazmayı ve konuşmayı kusursuz bildiğinden *hazân*, duahan ile *sciamâsc*, sinagog sorumlusu arası bir yardımcı eleman sıfatıyla derhal işe alınmıştı, dahası bazı durumlarda, cumartesi sabah ayinlerinde, ufak tefek defin işlerinde ve evcil hayvanların dinî esasa göre kesiminde bile bir başkasının yerine görev alıyordu. Böylece, daha birkaç ay geçmeden düzenlerini kurmuşlardı. İtalyancayı kimi zaman kaba saba, tuhaf bir aksanla, çok yavaş konuşuyorlardı: Sözlere bir şekilde anlaşılıyorsa da, bu hiç şüphesiz etkili iletişim sayesinde oluyordu. İlk kez Cemiyet ofisine geldiklerinde babası, diğer ikisi adına da konuşurken Vaat Edilmiş Topraklar'a ve Amerika'ya değinmişti.

Babayla oğul birbirine benziyordu. Her ikisi de uzun boyluydu, Alman Okulu'nun sinagogunun ortalama müdavimlerinden çok daha uzun ve aynı yüz hatlarına sahiptiler: Rus köylüsüne özgü, aynı şekilde yan bakan, küçük, masmavi parlayan gözlerin altında tepe gibi yükselen belirgin elmacık kemikleriyle, uzun, kemikli, zayıftıktan derisi incecik kalmış iki surat. Annesi aksine kısa boylu, yuvarlak hatlı, etine dolgun bir kadındı: Boynunun altında düğümlediği beyaz başörtüsüyle o her şekilde bir hizmetçi ya da köylü kadınıydı.

Ama gerek aşağıda erkeklere ayrılan salonda, gerekse üst katta kadınlar kısmında izleyenleri hayrete düşüren şey, üçünün inkâr edilemeyecek haysiyetiydi, kendilerine yapılan küçük hizmetler karşısında gösterdikleri doğallık ve etkileyici kayıtsızlıkla misafir olarak kalabileceklerini biliyorlardı. Hal ve hareketlerinde hiç de, "Nasıl olsa hepimiz biriz, dindaşız, kardeşiz, o halde bu aynı zamanda bizim de evimiz" der gibi bir hava yoktu. İbadethanede buldukları sürece, Aşkanazilere özgü dikkatleri üzerlerine çekecek bir gösteriye kalkışmak şöyle dursun, üçünün de süt dökmüş kedi gibi sessiz sedasız, mazbut duruşundan (baba cüppesinden, serbestçe uzamış sarımtırak sakalından, kulaklarını çevreleyen yuvarlak şapkasının iki yanından sarkan ve sakalıyla aynı renkte ama daha kıvrıkcık olan zülüflerinden ve anne köylü eşarbindan vazgeçmezken, oğulları tam bir Batılı gibi gri kumaş pantolonu üzerine çekmişti) bir sıkıntıları varmış gibiydi: Mümkün olan en

kısa sürede oradan kesinkes ayrılacaklarını söyleyip cemaati rahatlatmak derdindeydiler. Tek istedikleri, orada sadece yeniden nefes almalarına yetecek kadar kısa süreliğine kalmaktı. Toparlandıktan sonra, yeter ki biz rahat olalım, ilk işleri yeniden uçsuz bucaksız dünyanın yolunu tutmak olacaktı.

• • •

Hiçbir zaman çıkamadılar o uçsuz bucaksız dünyanın yollarına. Böylece, 1943-44 kışında Almanya'ya sürgün edilen yüz seksen üç Ferraralı Yahudiyle birlikte, isimleri bugün Mazzini Sokağı'ndaki Musevi Tapınağı'nın ön cephesine çakılan anıt mezar taşında yer almaktadır.

Neticede, ne olursa olsun, doğudan batıya zorunlu göçleri boşa gitmedi. Egle Levi-Minzi'nin bir oğlu oldu: Bu çocuğun, mayıs ayının sonunda uzak bir cumartesi akşamı, Alman Sinagogu'nun kadınlar bölümündeki parmaklıklarından alt katta erkeklerin hıncahınç doldurduğu geniş salonu seyrederken, mabette, aniden çağrısını duymuştu.

Her şey birkaç dakika içinde olup bitmişti.

Bütün erkekler, nihai ve görkemli o kutsama sözünü, *berabà*yı duyma beklentisiyle gözlerini dikmiş, karşısındaki saygıdeğer hahambaşı Castelfranco'ya bakıyordu. Pek çok kişiden sadece biri, birkaç ay önce Ukrayna'dan göç etmiş olan o delikanlı, başını geriye çevirmiş duruyordu. Gülümseyen, âşıkane bakışlı, yabani, muhteşem mavi gözleriyle yukarı kata, kadınların tarafına bakıyordu. Her şeye rağmen, neden bu genç adamla bir çocuk sahibi olunmasın? –Egle Levi-Minzi, derin bir uykudan uyanmışçasına bir anda bunu içinden geçirmişti.– Besbelli, genç adamın selamladığı kişi kendisi değildi, hemen yanında oturan yaşlı köylü kadına, annesine selam vermişti. Böyle bile olsa, neden yanlış anlamış gibi yapsındı, neden tebessümüne, o kısıcık imalı bakışına kendisi de benzer bir şeyle karşılık vermesindi? O zavallıydı, yabancıydı. Gençti, kendisinden yaşça hayli gençti, neredeyse bir delikanlıydı. Ama fakirdi. Kendine ait bir evi bile yoktu. Kabuğundan henüz çıkmış yavru kuş. Annesiyle babası Cemaat'in yerleştirdiği Vittoria Sokağı'ndaki misafirhanede kal-

maya devam edebilirlerdi. Oysa, bu delikanlı... denemeye değeri. Kararını vermişti.

Gülümsemişti. Eliyle üstü kapalı bir işaret vermişti.

Kısa bir kararsızlığın ardından öteki de başını hafifçe eğerek iki parmağını şapkasının kenarına götürmüştü.

Yo, her şey bir yana buna değmişti. Egle Levi-Minzi'nin sahip olduğu, kelimenin tam anlamıyla çok güzel bir çocuktü: Kadın erkek, okullu okulsuz demeden toplama kamplarında kaybolan azınlığımızla, sonsuz kereler biten ve yeniden başlayan hayatın adeta canlı tanığı, İtalyan Sinagogu'nda 1945 yılında, bir araya gelen geride kalanların görüp görebileceğı, kabına sığmayan, akıllı, başına buyruk, dünyalar güzeli bir çocuk. Adı Yuri: Yuri Rotstein. Uzun boylu, ince yapılı, kemikli, çıkık elmacık kemiklerinin üzerinde masmavi kıvılcımlar saçan, yan yan bakan gözleriyle o şimdi yine ve sonsuza dek Ferrara'daki büyük evlerinde onunla, annesiyle baş başa yaşıyor.

2

Savaştan önce Estense sarayının hemen arkasındaki geniş meydanda, saraya iki adım mesafede bulunan, daha önce birkaç kez adından söz etmek durumunda kaldığım, hakkında pek iyi konuşulmayan Ferrara'nın en berbat oteli, Otel Tripoli'yi hatırlar mısınız? Her neyse, onu bir de yaklaşık kırk yıl önce yani faşizmin en karanlık döneminde, bir aralık gecesinde hayal edin; geç, çok geç bir saatte, kapanmasına birkaç dakika kala.

Lobinin ışıkları çoktan sönmüştü. Ve işte arka taraftaki camlı kapı açıldığında (sert ve nemli bir rüzgâr, arkasında gece bekçisinin oturduğu resepsiyon bankosuna ulaşınca kadar salona doluverdi) ve bir adam, karanlığın içinden ağır adımlarla yaklaştı.

Büyük bavulu yüzünden yavaş yavaş yürüyordu. Paltosunun yakasını kaldırmış, gözlerini gizlercesine şapkasının ön tarafını aşağı indirmişti. “Bu saatte bu da kim böyle?” diye içinden geçirdi gece bekçisi. Halinden tavrından, onun gezgin bir tüccar olduğu söylenebilirdi.

Adam, “Bir oda istiyorum” dedi sakince.

Gece bekçisi, “Korkarım bu isteğinizi yerine getiremeyeceğiz” diye karşılık verdi.

Önünde duran kayıt defterini açtı, şöyle bir göz gezdirdi, yüzünü buruşturdu. Başını defterden kaldırdı.

“Bu saatte, tahmin edersiniz ki,” diye sürdürdü, “evimiz tamamen dolu. Üstelik, Noel zamanı...”

Gözleriyle ötekinin gözlerini arıyordu, geniş kenarlı şapkasının altında gizlendiklerinden onları bir türlü göremiyordu. Sadece yüzünün alt kısmını, yanaklarını ve hafif sakallı çenesini görebiliyordu.

“Bu soğukta beni geri göndermeyin, rica ederim” dedi adam kısık bir sesle ve hissedilir Güneyli lehçesiyle: Kalabriyalı olabilirdi, belki de Sicilyalı, kim bilir.

“Yüce Tanrım,” diye iç çekti ve bu arada belli belirsiz ilerliyordu, “öyle yorgunum ki!.. Bir yer bulmanız mümkün değil mi? Sadece birkaç saat kalabilsem bana yeter. Yarın sabah dokuz treniyle buradan ayrılıyorum.”

Bekçi kararsız kaldı. Özenle taranmış başını yeniden kayıt defterine eğdi.

“Size ancak çift kişilik bir oda verebilirim” der demez bakışlarını adamın yüzüne çevirdi. “Boş olan tek odamız, o. Ancak hemen belirtiyim, her halükârda odanın kullanmadığınız kısmını da ödemeniz gerekecek.”

Hoşnutluğunu gizlemeden “her halükârda” demişti: Her daim altın dişlerinin arasında bir kürdanla gezen otelin sahibi, kaba saba Bay Müller’den daha eğitilmiş ve nazik davranmak için fırsat yakaladığı ender zamanlarda duyduğu hoşnutlukla söylemişti. Gezgin tüccarın oda konusunda daha fazla ısrar etmeyeceğinden, arkasına bakmadan çıkıp gideceğinden emindi.

Ama yanılıyordu.

Neredeyse bir an bile tereddüt etmeden adamın bir elini havaya kaldırdığını, geniş alnını ortaya çıkaracak şekilde şapkasını düzelttiğini gördü. Gülümsüyordu.

“Çok haklısınız” dediğini işitti. “Teşekkür ederim.”

Ve şimdi ıslık çalar gibi dudaklarını büzüştürüyordu. Gözlerini kırpıştırarak sürdürüyordu:

“Belgeler.”

Sağ elini çoktan kalbinin üzerine doğru, paltosunun içine sokmuş, nazik bir tavırla cebini karıştırmaya koyulmuştu. Gözleri yarı kapalıydı. Duyduğu memnuniyet açıkça görülüyordu.

Gece bekçisi düğmeye bastı.

Yaşlı bir hamal ayaklarını sürüye sürüye çıkageldi. Bekçinin adama belgelerini adama iade etmesini ve kendisine de üçüncü kattaki çift kişilik odanın anahtarını vermesini bekledi. Sonunda iki büküm yere eğildi, bavulun sapını sıkıca tuttu ve adamın peşinden gelip gelmediğine aldırış etmeden bir parça yalpalayarak merdivenlere yöneldi.

“İyi geceler, Bay Buda” dedi gece bekçisi.

Adam birkaç adım uzaklaşmıştı.

“İyi geceler” diye karşılık verdi.

Başını geriye çevirmemişti. İki parmağını şapkasının kenarına götürmekle yetinmişti.

“Uyandırma ister misiniz?”

“Hayır, gerekmez.”

“İyi geceler, beyefendi.”

“İyi geceler.”

Oda geniş ve basıktı.

Kapı, kalorifer peteklerinin yanındaki bir köşeye açılıyordu. Rutubet lekesiyle kaplı duvarlarda sarı saman rengi birkaç mobilya vardı: Bir elbise dolabı, bir komodin. Tahta panjurları sıkıca kapatılmış, perdesiz pencerenin hizasında monte edilmiş küçük bir ayna ve altında lavabosu. Aynanın üzerinde, hastane koridorlarındakine benzer pembemsi renkte ışık yayan, içi yarıya kadar tortuyla kaplı, mat camdan, kare şeklinde bir avize. İki yatak birleşikti. Öyle sıkı bitleştirilmişti ki çift kişilik tek bir yatak izlenimi veriyordu.

Yalnız kaldığında, Bay Buda bu kez sesi açıkça duyulabilecek şekilde, hafif bir ıslık çaldı. Çevresine bakındı. İki kapılı elbise dolabının boy aynaları, ayağının dibine bırakılmış yerde duran hantal, elyaf bavulu, kendisiyle birlikte odanın da çarpık görüntüsünü yansıtıyordu.

Eliyle alnını sıvazladı.

“Hayat bir düştür” diye fısıldadı.

Bir dakika daha odanın ortasında ayakta, öylece hareket etmeden bekledi. Sonra canlandı. İlk işi paltosuyla şapkasından kurtulmak oldu, sonra onları kapının arkasında takılı duran bir kancaya asmak için ilerlediği sırada lavaboya yöneldi. Musluğu açarak suyun akmasına izin verdi, sonra eğilerek yüzünü yıkadı. Hayat bir düştür –aklından geçiriyordu–. Acaba böyle bir cümleyi ne zaman duymuş ya da okumuştun? Ve neden özellikle şimdi aklına düşmüştü?

Doğruldu. El yordamıyla havluyu buldu. Yüzünü kuruladı. Yeniden yatağa doğru ilerledi. Buz gibi musluk suyu çıkardığı hüznü sesleriyle akmaya devam ederken çabucak soyundu. Son olarak, yatağın üzerine yerleştirdiği bavulundan tıraş takımlarını çıkardı, bir kez daha lavabonun başına geçti ve yüzünü sabunlamaya başladı.

Bay Buda uyuyordu. Düş görüyordu. Düşünde uyuduğunu görüyordu...

En çok üç ya da dört saat uyumuş olduğunu düşünüyordu, düşünmeden. Öyle ki sonunda (*dan, dan, dan, dan, dan, dan*: Meydandaki saat arka arkaya, ağır ağır, altı kez vurmuştu...), nihayet uykusundan uyanıyordu.

Yatağa yatar yatmaz vücudunun aldığı aynı pozisyonda, sırt üstü uzanmış halde gözlerini ağır ağır açıyordu. Keskin, tatlımsı, kekremsi (benzersiz!) bir koku odayı kaphıyordu. O halde zaman gelmişti –derhal başının üstünde sallanan lambanın ışığını açarken kendi kendine söyleniyordu–: Sahiden de bir an evvel çıkıp gitmesi, oradan uzaması gerekiyordu. Ama önce...

Yatağın içinde kaykılıyor, yorganı bir kenara itiyor, ayaklarını yataktan aşağı sarkıtıyor, yer karolarının üzerinde çıplak ayakla yürüyerek hiç tereddütsüz elbise dolabına doğru hamle yapıyordu.

Dolabın kapağını açıyordu. Karşısındaki bedeninin, kendi bedeninin görüntüsüne şaşıracağı yerde başını sallayarak onaylıyordu onu. İyi. Çok iyi. Çırlıçıplak, açıkta duran bembeyaz dişetleriyle olması gereken saf bir kuklaya dönüşmüş, karnına çektiği dizlerinin üzerine sakaldan kararmış sarkık yanaklarını dayamış oturuyordu.

Dolabın kapağını olabildiğince lakayt bir şekilde tekrar kapadıktan sonra (sadece zihninden geçenlerin dağılması için, kesinlikle bunun için) nasıl ve ne şekilde olduğunu anlamadan otelden dışarı çıkmış olmalıydı ki, kendini yeniden açık havada buluyordu. Soğuk hava bedenine işliyordu. Buz gibi soğuk bir ışığın üzerinde genişleyerek yayılmaya başladığı şehrin bir ucundan diğer ucuna giden anacaddede: Saraydan uzaktaki Kontrol Bariyeri'ne kadar tek bir canlıya rastlamıyordu. Aynı ıssızlık köşeyi döndükten sonra da devam etti. Oraya varmak için hâlâ katetmesi gereken bir sonraki düzlüğün sonunda, tek katlı istasyon küçük binası, gri rengine rağmen açık seçik görülüyordu.

Gitgide büyüyen istasyon binasına gözlerini dikmiş, telaşlı adımlarla yürüyordu. İstasyonun önündeki meydana varmadan daha, aklından iki şey geçiyordu: Birincisi, üstte sıra sıra numuneler ve kişisel eşyaları, altta yasadışı gazeteyle birlikte hantal elyaflı bavulunu Otel Tripoli'de bırakmıştı; ikincisi, hesabı ödememişti. Böylece olduğu yerde duruyordu, aklının karışıklığı kararsızlığının